

Avropanın ümidi Azərbaycandır

Cənubi Qafqazın lideri olan ölkəmiz Aİ dövlətlərinə qaz nəqlini artırmaqla onların Rusiyadan asılılığını azaldacaq

Rusiya-Ukrayna müharibəsi fonunda Avropa İttifaqı (Aİ) tərəfindən Rusiyaya qarşı tətbiq olunan sanksiyalar Aİ-nin təbii qaza olan ehtiyacını da artırıb. Rusiya Avropaya qaz tədarükünü 80 faiz azaldıb, bununla da çətin vəziyyətdə olan Avropanın ümidi Azərbaycan qazına qalıb. Bu baxımdan Aİ Azərbaycanla əməkdaşlığı daha da genişləndirərək növbəti illərdə də baş verə biləcək çətinliklərin qarşısını almağa çalışır.

Aİ Komissiyasının prezidenti Ursula Fon der Lyayen növbəti il qış aylarında Avropa İttifaqının qaz təchizatında problemlərlə üzləşəcəyini deyib. O qeyd edib ki, görülən tədbirlərə baxmayaraq, gələn il 30 milyard kubmetr təbii qaz defisiti yarana bilər. Buna görə də 2023-2024-cü illər qış ayları üçün indidən işlərə başlanılıb.

Aİ çətin vəziyyətdən yalnız Azərbaycan qazının daha çox nəql edilməsi ilə çıxış etməsinə əminliklə yanaşır. Elə buna görə cari il iyul ayında Azərbaycan ilə Avropa İttifaqı arasında "Azərbaycan Respublikası ilə Avropa Komissiyası tərəfindən təmsil olunan Avropa İttifaqı arasında enerji sahəsində Strateji Tərəfdaşlığa dair Anlaşma Memorandumu" imzalanıb. Sənəd Aİ ilə Azərbaycan arasında enerji tərəfdaşlığını gücləndirməklə yanaşı, ölkəmizdən Avropa İttifaqına qaz təchizatını 2 dəfədən çox artıracaq. "Cənub qaz dəhlizi" ilə indiyədək Aİ-yə 8 milyard kubmetr qaz nəql edilir. Anlaşmaya görə isə bu həcm 20 milyard kubmetrə çatdırılacaq. Azərbaycandan Aİ-yə nəql edilən mavi qazın artırılması isə Avropanın Rusiyadan qaz təchizatını azaltmasına gətirib çıxaracaq. Bu, bir daha göstərir ki, Azərbaycan Avropanın enerji təhlükəsizliyinin təmin olunmasında əhəmiyyətli rol oynayır.

Prezident İlham Əliyev albaniyalı həmkarı Bayram Beqayla mətbuata birgə açıqlamasında da qeyd etmişdi ki, Azərbaycanla Avropa Komissiyası arasında imzalanmış enerji sahəsində strateji əməkdaşlıq üzrə memorandum əsasında 2027-ci ilə qədər Avropaya gedən qaz təchizatı 2 dəfə artacaq. Dövlət başçısı bu qazın Albaniya üzərindən keçərək Avropanın enerji təhlükəsizliyinə əlavə dəstək və töhfə verəcəyini bildirmişdi: "Bizim qaz ehtiyatlarımız çox zəngindir və hal-hazırda həm TAP, həm də TANAP kəmərlərinin 2 dəfə genişləndirilməsi məsələsi müzakirə olunur. Yəni, bu layihə - "Cənub qaz dəhlizi" cəmi 2 ilə yaxındır ki, istismardadır. Amma artıq bu dəhlizin ayrılmaz hissəsi olan hər iki kəmərin genişləndirilməsi müzakirə olunur. Yəni bu göstərir ki, ona böyük ehtiyac var, tələbat var və Azərbaycan Avropa İttifaqı rəsmiləri tərəfindən etibarlı tərəfdaş kimi artıq tanınır və qiymətləndirilir".

Prezident qeyd etdiyi kimi, Avropaya ötürülən qazın həcmi artırılması üçün kəmərlərin 2 dəfəyədək genişləndirilməsi lazımdır. Bu istiqamətdə isə ölkəmiz kəmərin keçdiyi ölkələrlə əməkdaşlığı artıraraq prosesin sürətləndirilməsi üçün addımlar atır.

Qaz ehtiyatlarımız Avropanın tələbatının ödənilməsinə töhfə verəcək

İqtisadçı ekspert Eldəniz Əmirov qəzetimizə açıqlamasında deyib ki, Rusiya-Ukrayna müharibəsindən sonra Avropanın enerji təhlükəsizliyinə təhdidlər yaranıb. Onun sözlərinə görə, buna görə Azərbaycan qazına olan ehtiyac hədsiz artıb. Azərbaycanın 2.6 trilyon kubmetr həcmində olan qaz ehtiyatları Avropanın qaza tələbatının ödənilməsinə öz töhfəsini verəcək. Respublikamızın Avropaya qazın nəqli üçün mövcud infrastrukturunu var, bu "Cənub qaz dəhlizi"dir. Bu dəhliz 4 layihəni - "Şahdəniz-2", Cənubi Qafqaz Boru kəməri (CQBK), Trans Anadolu Boru Kəməri (TANAP) və Trans-Adriatik Boru Kəməri (TAP) özündə birləşdirir. Bu layihələr üzərindən Avropaya qaz nəqli həyata keçirilir. İxrac olunan qazın da gələcəkdə artırılma imkanı çoxdur.

Ekspert deyir ki, Azərbaycan hazırda 10 milyard kubmetrə qədər qaz ixrac edir. İlin sonuna bu həcmi bir qədər artırılması planlaşdırılır. Növbəti ildə isə qaz ixracının 13-14 milyard kubmetrə çatdırılması nəzərdə tutulub.

Onun sözlərinə görə, TAP-ın illik ötürücülük gücü 10 milyard kubmetr olsa da, bu həcmi 20 milyard kubmetrə qədər artırılma imkanı var. Belə bir imkanın olması Avropa Komissiyasının prezidenti ilə dövlətimizin başçısının görüşü zamanı da vurğulanı və ayrı-ayrı ölkələr tərəfindən də müzakirələr edilib: "Buna görə də ötürücülük gücünün artırılmasına zərurət yaranıb. 2027-ci ilə qədər Avropaya ixrac olunan mavi qazın həcmi 20 milyard kubmetrə çatdırılması nəzərdə tutulur. Bunun üçün Azərbaycanın həm infrastrukturunu var, həm də qaz hasilatı üçün mövcud texnoloji proseslər buna imkan verir".

Hazırda ölkəmizin təxminən 45 milyard kubmetrlik həcmində qaz hasilatı olduğunu deyən ekspert vurğulayıb ki,

həmin qazın 12 milyard kubmetrindən çoxu ölkədə istehlak olunur, qalanı isə müxtəlif istiqamətlərə ixrac olunur.

Etibarlı tərəfdaş

Azərbaycan iqtisadi inkişaf dövrünü yaşayır. Bu da müxtəlif sahələrdə xarici ölkələrlə əlaqələri, əməkdaşlıq perspektivlərini genişləndirir. Böyük, əhəmiyyətli layihələrə sərmayə yatırmaq, həmçinin inkişafı üçün işlər gördən ölkəmizin ixrac imkanları da çoxalır.

Ümumiyyətlə, Aİ ilə Azərbaycan arasında imzalanan sənədlər, genişlənən əməkdaşlıq, xüsusən enerji təchizatında ölkəmizin rolu Azərbaycanı Avropa İttifaqının etibarlı tərəfdaşına çevirib. Həmçinin bu əlaqələr layihələrin inkişafı ilə daha da genişlənəcək. Nəticədə Azərbaycan Avropanın etibarlı və əsas tərəfdaşına çevrilməklə enerji təhlükəsizliyinin təminatına ciddi töhfə verəcək.

*Əsmər QARDAŞXANOVA,
"Azərbaycan"*